

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра гістології та медичної біології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

СЕКЦІЙНИЙ КУРС

Підготовки	магістра
Спеціальності	222 Медицина
освітньо-професійна програма	Медицина

Силабус вибіркового освітнього компонента «Секційний курс»
підготовки магістра, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222
Медицина, освітньо-професійної програми – Медицина (2024).

Розробник: Соловей Л. М. – старший викладач кафедри гістології та медичної
біології.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

Василь ПИКАЛЮК

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні
кафедри гістології та медичної біології

протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

.

Завідувач кафедри:

Ярослав СТЕПАНЮК

I. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 222 Медицина Медицина Магістр	Вибірковий освітній компонент.
		Рік навчання – 5-ий
		Семестр - 10-й
		Лекції - 6 год
		Лабораторні - 24 год
		Самостійна робота – 82 год
		Консультації - 8 год
Кількість годин / кредитів 120 /4		Форма контролю: Залік.
ІНДЗ: немає		
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ

Соловей Людмила Миколаївна

Науковий ступінь

Вчене звання

Посада:

Комунікація із здобувачами освіти:

старший викладач кафедри гістології та медичної біології

тел.: +38 0507367041

e-mail: solovei.liudmyla@vnu.edu.ua

Консультації

графік консультацій розміщений на дошці оголошень

кафедри (ауд. 324) та в команді [Microsoft Teams](#)

[Електронний курс на платформі Microsoft Teams](#)

Посилання на електронний курс

Лаборант, який забезпечує проведення

лабораторних робіт та відпрацювань

Покотило Ольга Олегівна

Розклад занять:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1. Анотація курсу.

Секційний курс як освітня компонента закладає основи знання про організацію патологоанатомічної служби та її призначення, надає знання морфологічних і клінічних проявів хвороб на всіх етапах їх розвитку, узагальнює навички клініко-анатомічного аналізу, синтетичного аналізу діагностичних ознак хвороб і правильного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях, що є необхідним для подальшої фахової діяльності.

2. Для засвоєння курсу необхідно мати знання з гістології, анатомії, патоморфології та патфізіології.

3. **Мета навчального освітнього компоненту:** засвоєння фундаментальних знань морфологічних проявів патологічних процесів і захворювань, формування поглибленого клініко-анатомічного мислення та набуття фахово-орієнтованих компетентностей з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності лікаря будь-якого фаху, що передбачає: ☐ вивчення основних завдань та системи заходів патологоанатомічної служби, ☐ вивчення основ деонтології прозекторської роботи, ☐ вивчення структури та логіки побудови патологоанатомічного діагнозу, вивчення методів патоморфологічних досліджень: аутопсія, біопсія, дослідження біопсійного матеріалу, метод імуногістохімічного дослідження біопсійного та операційного матеріалу, електронномікроскопове дослідження, молекулярно-біологічне дослідження. вивчення макро-мікроскопічних та молекулярно-ультраструктурних змін організму людини при розвитку різноманітних захворювань; вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань; вивчення структурного підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків; вивчення методів патоморфологічних досліджень: аутопсія, біопсія, дослідження біопсійного матеріалу, експериментальне моделювання захворювань.

Завдання:

- вивчення типових загальнопатологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань; вміти давати визначення різноманітних патологій; коротко викладати етіологію та патогенез, формувати основні принципи класифікації, описувати макро- і мікроскопічну картину з урахуванням вікових особливостей, називати результати, ускладнення та причини смерті;

- вміти пояснювати закономірності розвитку різноманітних патологій, тлумачити особливості макро- і мікроскопічних змін в залежності від етіології, форми ті стадії захворювання; проводити диференційну діагностику, пояснювати характер можливих ускладнень та результатів, що розвилися у тканинах;

- використання знань на практиці: демонструвати володіння термінологічним апаратом освітньої компоненти, проводити макро- та мікроскопічний опис патологічних змін, позначати на мікрофотографіях виявлені патологічні зміни, вирішувати навчальні ситуаційні клінічні завдання з використанням знань з патоморфології;

- висловлення міркувань, оцінювання ідей та формування висновків: формування власних висновків за результатами макро- і мікроскопічного дослідження, висловлення міркувань про функціональну значущість виявлених морфологічних змін, опис впливу структурних змін ураженої тканини на інші органи, системи та організм в цілому;

- здатність продовжувати подальше самостійне навчання: використовувати знання з патоморфології для засвоєння постреквізитних клінічних освітніх компонент.

4. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 2

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології. ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. ЗК 17. Здатність чітко та послідовно висловлюватися усно та/або письмово на теми, що стосуються фахових питань українською мовою.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та

	інструментальних досліджень та оцінки їх результатів. ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм. ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції. ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів. ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються. ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами. ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів ФК 27. Здатність аналізувати структуру органів на клітинному та тканинному рівні з використанням спеціалізованого морфометричного програмного забезпечення. ФК 29. Здатність до формування патологоанатомічного та судово-медичного діагнозу.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я. ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання. ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2). ПРН 5. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2). ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2). ПРН.21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я. ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності. ПРН. 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців.

5. Структура освітньої компоненти

6. 7. № теми	Назви тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс .	Форма контролю*/Бали (УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5))
1.	Розвиток патологоанатомічної служби в Україні. Організація роботи патологоанаомічного відділення	3	1	2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
2.	Основні вимоги до приміщень та техніки безпеки при роботі в патологоанатомічних відділеннях.	3	1	2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
3.	Розтин померлого.	2		2	7		(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
4.	Протоколювання розтину.	2		2	6	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
5.	Патологоанатомічний діагноз. Клініко-патологоанатомічний епікриз.	3	1	2	6		(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
6.	Лікарське свідоцтво про смерть та про перинатальну смерть.	2		2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
7.	Розтин померлого від хвороб терапевтичного профілю, інфекційних захворювань та особливо небезпечних інфекцій.	2		2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
8.	Розтин померлого від хірургічної та акушерсько-гінекологічної патології.	2		2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
9.	Розтин померлої дитини, мертвонародженого та плода.	2		2	7		(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
10.	Лікарсько-консультативна комісія. Клініко-патологоанатомічна конференція.	3	1	2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
11.	Дослідження операційного та біопсійного матеріалу.	3	1	2	7	1	(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
12.	Деонтологічні та етичні аспекти у патологоанатомічній практиці. Підсумкове заняття. Залік.	3	1	2	7		(УО(5)+Т(5) або ВПЗ(5)/2)
Разом:		120	6	24	82	8	200

Форма контролю*: УО – усне опитування (семінар); Т – тестування; ВПЗ – виконання практичного завдання.

200:** семестрова оцінка обчислюється як середнє арифметичне оцінок, отриманих за практичні роботи і згідно з таблицею у Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2024_polozh-pro-ots-22-okhorona-zdor.pdf) конвертується у 200-бальну шкалу.

Форма практичних занять: семінар.

Форми та методи оцінювання: усне опитування здобувачів освіти; теоретична або проблемна дискусія; завдання із визначення термінології; виконання тестових завдань з наступним аналізом відповідей.

Перелік тем лекцій

Тема 1. Розвиток патологоанатомічної служби в Україні. Організація роботи патологоанатомічного відділення.

Структура, завдання і функції патологоанатомічної служби України та її місце в системі охорони здоров'я. Організація роботи патологоанатомічного закладу (бюро, центру, лабораторії, відділення). Рекомендовані штатні нормативи медичного персоналу патологоанатомічних закладів та підрозділів.

Тема 2. Основні вимоги до приміщень та техніки безпеки при роботі в патологоанатомічних відділеннях. Основні вимоги до приміщень та по охороні праці, техніці безпеки при роботі в патологоанатомічних закладах (підрозділах). Вимоги при роботі у патологоанатомічних закладах (загальні вимоги, загальні правила поведінки в секційному залі, вирізання операційно-біопсійного та секційного матеріалів, робота у патогістологічній лабораторії). Вимоги до території, планування і обладнання патологоанатомічних закладів, бюро, відділень.

Тема 3. Патологоанатомічний діагноз. Клініко-патологоанатомічний епікриз.

Структура та побудова патологоанатомічного діагнозу (розділи, варіанти основного захворювання: конкуруючі, поєднані, фонові). Категорії розходжень між клінічним та патологоанатомічним діагнозами. клініко- патологоанатомічний епікриз. Основні питання, які потрібно відобразити у епікризі.

Тема 4. Лікарсько-консультативна комісія. Клініко-патологоанатомічна конференція.

Роль патологоанатомічної служби у контролі за якістю лікувально-профілактичної роботи. Основні завдання клініко-патологоанатомічної конференції. Порядок організації та проведення клініко-патологоанатомічних конференцій у лікувально-профілактичних закладах.

Тема 5. Дослідження операційного та біопсійного матеріалу.

Основні положення проведення біопсійного дослідження у лікарнях. Основні правила підготовки операційного та біопсійного матеріалів для гістологічного та цитологічного досліджень. Оцінка результатів біопсійного дослідження при різних патологічних процесах.

Тема 6. Деонтологічні та етичні аспекти у патологоанатомічній практиці.

Перелік тем лабораторних робіт

№	Назва лабораторної роботи	Кількість годин
1.	Розвиток патологоанатомічної служби в Україні	2
2.	Основні вимоги до приміщень та техніки безпеки	2
3.	Розтин померлого	2
4.	Протоколювання розтину	2
5.	Патологоанатомічний діагноз	2
6.	Лікарське свідоцтво про смерть та про перинатальну смерть	2
7.	Розтин померлого від хвороб терапевтичного профілю	2
8.	Розтин померлого від акушерсько-гінекологічної патології	2
9.	Розтин померлої дитини, мертвонародженого та плода	2
10.	Лікарсько-консультативна комісія	2

11.	Дослідження операційного та біопсійного матеріалу	2
12.	Деонтологічні та етичні аспекти у патологоанатомічній практиці	2
Всього		24

8. Завдання для самостійного опрацювання.

Тема	Кількість годин
Вивчення історії розвитку служби, перегляд літератури, створення конспекту	7
Ознайомлення з документами щодо організації роботи (накази, регламенти)	7
Аналіз нормативних документів із техніки безпеки	7
Вивчення прикладів табелів оснащення та підготовка схеми	6
Самостійний аналіз відеоматеріалів або текстових матеріалів про техніку розтину	6
Підготовка прикладів протоколів розтину	7
Вивчення алгоритмів встановлення діагнозів, розбір клінічних випадків	7
Аналіз прикладів епікризів, підготовка свого прикладу	7
Ознайомлення з формами документів, виконання вправ із заповнення	7
Вивчення алгоритмів розтинів для різних патологій	7
Вивчення особливостей анатомії дітей, підготовка схеми розтину	7
Аналіз випадків дослідження біопсійного матеріалу, підготовка питань для обговорення на заняттях. Вивчення етичних кодексів, аналіз кейсів із реальної практики	7
Всього:	82

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Курс передбачає постійну роботу здобувачів освіти в колективі. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії.

Здобувач освіти повинні не спізнюватися на заняття. Усі здобувачів освіти на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати. Перед початком заняття здобувачів освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

На кожному лабораторному занятті здобувачі освіти працюють із світловими мікроскопами та постійними гістологічними препаратами. Робота із мікроскопічною технікою передбачає знання правил роботи із мікроскопом, які вивчаються здобувачами освіти до першого лабораторного заняття. Список гістологічних мікропрепаратів, які необхідно знати, знаходиться на сайті кафедри та поруч з колекцією гістологічних мікропрепаратів (ауд. 321).

Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та лабораторних занять згідно з переліком рекомендованої літератури. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунок Microsoft Teams (Office 365) та One Note для проходження тестування та ознайомлення з матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату. Оцінка за лабораторне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу

тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному лабораторному занятті (тривалість заняття – 4 академічні години (2 пари)). У разі пропуску лабораторного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач освіти повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності лаборанта або чергового викладача: переглядає та здає мікропрепарати, здає теоретичний матеріал та проходить тестування. День та години відпрацювання визначаються кафедрою та повідомляються здобувачу освіти. У разі пропуску лекційних занять здобувач освіти робить презентацію або реферат за темою лекції.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2024_polozh-pro-ots-22-okhorona-zdor.pdf).

Поточний контроль здійснюється на кожному лабораторному занятті за результатами виконання тестового контролю, усного опитування та практичного завдання (перегляд гістологічних препаратів або електронограм, оформлення лабораторного зошита) з тем, що вивчаються. Розподіл максимальних балів наведено в таблиці 2. Загалом за поточний контроль здобувач освіти може набрати 120 балів.

Оскільки екзамен є обов'язковим, то усі здобувачі освіти йдуть на підсумкову форму контролю.

Оцінка тестового контролю відбувається в Microsoft Teams (Office 365) або письмово (на вибір викладача). Тестування здобувачі освіти проходять на початку кожного лабораторного заняття. На кожному лабораторному занятті здобувачі освіти розв'язують по 10 тестових завдань, які оцінюються у 5 балів. Для зарахування тесту здобувачів освіти повинен правильно відповісти на 6 тестових запитань з 10.

Усне опитування проводиться кожної пари і оцінюється в 5 балів (8 семестр).

Оцінка виконання практичного завдання (перегляд мікро-, макропрепаратів з наступним їх коментарем) залежить від якості виконання усіх завдань лабораторної роботи. За цей вид діяльності здобувачі освіти може отримати максимально 5 балів. Якщо практичне завдання виконано на неналежному рівні (неправильно розставлені позначки, невірно оформлена документація) викладач має право не зарахувати роботу. Здобувач освіти зобов'язується виправити помилки і здати роботу повторно.

Проміжний контроль здійснюється в кінці кожного змістового модуля у вигляді тестування (максимальний бал -5, не враховується в рейтинг).

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу або ж були розглянуті коротко. Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях під час вивчення відповідних тем.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 120 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою відповідно до таблиці 2.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у 200-бальну шкалу для освітніх компонентів, що завершуються екзаменом

4- бальна шкала	200- бальна шкала		4-бальна шкала	200- бальна шкала		4- бальна шкала	200- бальна шкала		4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	120		3,83	92		2,76	67		1,26	39
4,95	119		3,79	91		2,7	66		1,2	38
4,91	118		3,74	90		2,66	65		1,16	37
4,87	117		3,7	89		2,6	64		1,1	36
4,83	116		3,66	88		2,56	63		1,06	35
4,79	115		3,62	87		2,5	62		1	34
4,75	114		3,58	86		2,46	61		0,96	33
4,7	113		3,54	85		2,4	60		0,9	32
4,66	112		3,49	84		2,36	59		0,86	31
4,62	111		3,45	83		2,3	58		0,8	30
4,58	110		3,41	82		2,26	57		0,76	28
4,54	109		3,37	81		2,2	56		0,7	26
4,5	108		3,33	80		2,16	55		0,66	24
4,45	107		3,29	79		2,1	54		0,6	22
4,41	106		3,25	78		1,96	53		0,56	20
4,37	105		3,2	77		1,9	52		0,5	18
4,33	104		3,16	76		1,86	51		0,46	16
4,29	103		3,12	75		1,8	50		0,4	14
4,25	102		3,08	74		1,76	49		0,36	12
4,2	101		3,04	73		1,7	48		0,3	10
4,16	100		3	72		1,66	47		0,26	8
4,12	99					1,6	46		0,2	6
4,08	98		Менше 3 "Не задовільно"	"Не задовільно"		1,56	45		0,16	4
4,04	97		↓	↓		1,5	44		0,1	2
3,99	96		2,96	71		1,46	43		Менше 0,09	1
3,95	95		2,9	70		1,4	42		0	0
3,91	94		2,86	69		1,36	41			
3,87	93		2,8	68		1,3	40			

Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів. Остаточна екзаменаційна оцінка складається з двох частин: 1) екзаменаційного тестування та 2) практичної і теоретичної частини. Екзаменаційне тестування оцінюється від 0 до 20 балів, проводиться двічі за процедурою ліцензійного іспиту КРОК, який проводиться у Центрі інформаційних технологій та комп'ютерного тестування університету. З двох тестувань студентів, буде врахований кращий результат. При отриманні позитивної оцінки на першому тестуванні (більше 60,5% правильних відповідей) студент має право не проходити друге тестування. Результати від 60,5% до 100% правильних відповідей конвертуються у бали від 12 до 20 наступним чином:

60,5-62%	12 балів	71-75%	15 балів	86-90%	18 балів
63-65%	13 балів	76-80%	16 балів	91-95%	19 балів
66-70%	14 балів	81-85%	17 балів	95- 100%	20 балів

Отримані бали додаються до екзаменаційної оцінки (яка включає теоретичну і практичну частину та оцінюється від 0 до 60 балів) та формують остаточну екзаменаційну оцінку на екзамені.

На екзамен виносяться усі основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума поточної оцінки (максимум – 120 балів) та екзаменаційної оцінки (максимум – 80 балів) і становить 200 балів.

У випадку, якщо здобувач набрав підсумковий бал менший, ніж 122 бали, він складає екзамен під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, зберігаються, а здобувач при перескладанні екзамену може набрати максимум 80 балів. Підсумковий бал при цьому формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Оскільки освітня компонента входить до ліцензійного іспиту КРОК1, викладач, декан, проректор або ректор визначають терміни обов'язкових контрольних тестувань, ректорських контрольних тестувань з метою визначення рівня підготовки здобувачів освіти з освітньої компоненти до ліцензійного іспиту КРОК1.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем освітньої компоненти, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Teams (Office 365) та Moodle відповідно до [Положення про дистанційне навчання](#) та додаткових розпоряджень ректорату. На кафедрі функціонує студентський паталогоанатомічний гірнок в якому здобувачі освіти можуть вивчити основні гістологічні методики дослідження та займатись науковою роботою.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачам освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувачі освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Лабораторні роботи зі змістового модуля мають бути виконані до проведення підсумкового контролю змістового модуля. У випадку невиконання лабораторних робіт і не відпрацювання відповідного лекційного матеріалу здобувач освіти не допускається до проміжного контролю. До диференційованого заліку допускаються здобувач освіти, які отримали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, це становить 70 балів.

Після отримання оцінок за поточний і проміжний контроль здобувач освіти допускається до складання заліку та іспиту. Терміни проведення заліку та іспиту визначаються [розкладом екзаменаційної сесії](#). У разі не складання заліку та іспиту, здобувач освіти може перездати його двічі. Розклад ліквідації академічної заборгованості передбачений розкладом екзаменаційної сесії.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

*Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є екзамен (диференційований залік)*

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
120 –129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–119	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

*Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік*

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
1–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер Основи патології за Роббінсом у 2 томах – Київ ВСВ «Медицина» 2020. – 432 с.
2. Струков, А.І.; Серов, В.В. «Патологічна анатомія» Харків «Факт» 2000. – 864 с.
3. Патоморфологія. Загальна патоморфологія: навчальний посібник/за ред. Я.Я Боднара, В.Д. Волошина, А.М. Романюка, В.В. Гаргіна. - Нова Книга, 2020. - 248с.
4. Патоморфологія. Спеціальна патоморфологія: навчальний посібник/за ред. Я.Я Боднара, В.Д. Волошина, А.М. Романюка, В.В. Гаргіна. - Вінниця: Нова Книга, 2021. - 528с.
5. Патоморфологія та гістологія: атлас / за ред.: Д.Д. Зербіно, М.М. Багрія, Я.Я. Бондара, В.А. Діброви. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 800 с.: іл.

Додаткова

1. Благодаров В.М. Патологічна анатомія: керівництво до практичних занять / В.М. Благодаров, О.С. Гавриш, К.О. Богомолець та ін. - К.: НМУ, 2003. 363 с.
2. Методики морфологічних досліджень: монографія / Багрій М.М., Діброва В.А., Попадинець О.Г., Грищук М.І. - Вінниця: Нова Книга, 2016. - 328 с.
3. Старченко І.І. Загальна патоморфологія / Старченко І.І., Ройко Н.В., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Ніколенко Д.С. - Полтава, 2016,- 136 с.
4. Старченко І.І. Спеціальна патоморфологія (базовий курс) / Старченко І.І., Гасюк.А.П.,Ройко Н.В., Проскурня С.А., Филенко Б.М. - Полтава, 2017.- 174 с.
5. Новосельцева Т.В. Патологія статевої та ендокринної систем / Т.В. Новосельцева, Б.М. Филенко, Н.І. Гасюк. - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015,- 119 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
2. <https://www.geisingermedicallabs.com/lab/resources.shtml>
3. eaUMSA електронний архів – репозитарій УМСА: Кафедра патологічної анатомії з секційним курсом
4. Наказ МОЗ №1877 06.09.21 року
5. Наказ МОЗ України № 81 від 12.05.1992 року «Про розвиток та удосконалення патологоанатомічної служби в Україні»
http://www.uazakon.com/documents/date_3z/pg_gmcwxj/index.htm

6. Наказ МОЗ України № 417 від 19.08.2004 року «Про удосконалення дитячої патологоанатомічної служби»
http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20040819_417.html
7. Форма № 106/о «Лікарське свідоцтво про смерть» та Форма № 106-2/о «Лікарське свідоцтво про перинатальну смерть»:
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE13024.html
8. Список кодів МКХ-10. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
9. Наказ МОЗ України № 503 від 29.08.2008 року Про затвердження Методичних рекомендацій «Кодування захворюваності та смертності у відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я Десятого перегляду»:
http://uazakon.com/documents/date_c0/pg_gbcrcw/index.htm 6. Форма № 013/о «Протокол патологоанатомічного дослідження»:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0667-12#n3>
10. Форма № 014/о «Направлення на патологогістологічне дослідження»: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0993-13#n3>

Додаток 1

Синдроми та симптоми

1. Акромегалія	16. Пневмоторакс напружений (закритий)
2. Анемічний синдром	17. Пневмоторакс ненапружений (відкритий)
3. Випіт у плевральну порожнину	18. Портальна гіпертензія
4. Геморагічний синдром	19. Синдром дегідратації
5. Екзантема, енантема	20. Синдром недостатності травлення
6. Гепатомегалія та гепатолієнальний синдром	21. Схуднення
7. Затримка росту дитини	22. Ціаноз
8. Кардіомегалія	23. Шлунково-кишкова кровотеча
9. Кишкова непрохідність	
10. Кровотеча зовнішня	
11. Кровотеча внутрішня	
12. Лімфаденопатія	
13. Набряковий синдром	
14. Ожиріння (+маса тіла)	
15. Переломи трубчастих костей	

Захворювання

I) Хвороби крові та кровотворних органів, порушення з залученням імунного механізму

1. анемії
2. гемолітична хвороба новонароджених
3. гемофілія
4. лейкемії
5. лімфоми
6. природжені (хвороба Брутона, синдром Віскота – Олдріджа) та набуті імунodefіцитні стани
7. сепсис новонароджених
8. сепсис хірургічний
9. ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура
10. хронічні променеві ураження

II) Розлади психіки та поведінки:

11. біполярний афективний розлад
12. гострий психоз в т.ч. алкогольний делірій
13. епілепсія
14. невротичні розлади
15. розлади особистості
16. шизофренія

III) Хвороби нервової системи

17. внутрішньочерепна травма
18. менінгіти, енцефаліти
19. мігрень та інші види головного болю
20. перинатальна енцефалопатія
21. порушення вегетативної нервової системи
22. порушення мозкового кровообігу
23. вертеброгенні захворювання нервової системи, нейропатії та полінейропатії
24. розсіяний склероз
25. хронічні професійні ураження (вібраційна хвороба, професійні дискінезії)
26. інсульти (ішемічний, геморагічний)

27. блефарит
28. глаукома
29. кон'юнктивіт
30. стороннє тіло органу зору
31. травми органу зору
32. ретинопатії
33. екзофтальм

Хвороби горла, вуха, носа

34. ларингіти
35. отити
36. перитонзиллярний абсцес
37. синусити
38. тонзиліти
39. травми горла, вуха, носа

IV) Хвороби серцево-судинної системи:

40. аневризми аорти
41. атеросклероз
42. варикозне розширення вен нижніх кінцівок
43. вроджені вади серця
44. вторинна артеріальна гіпертензія
45. гостра оклюзія магістральних і периферичних артерій;
46. ендокардити
47. есенціальна та вторинна артеріальна гіпертензія
48. ішемічна хвороба серця
49. кардити
50. кардіоміопатії
51. легеневе серце
52. набуті вади серця
53. облітеруючий ендартеріт
54. перикардити
55. порушення серцевого ритму та провідності
56. серцева недостатність
57. травми серця та кровоносних судин
58. тромбоемболія легеневої артерії
59. флебіт, тромбофлебіт

Хвороби ока

V) Хвороби органів дихання та середостіння:

60. асфіксія
61. бронхіальна астма
62. бронхіти
63. бронхоектатична хвороба
64. бронхо-легенева дисплазія
65. вроджені вади розвитку органів дихання
66. гострий респіраторний дистрес-синдром
67. дихальна недостатність
68. інфекційно-деструктивні захворювання легень
69. легенева недостатність
70. медіастиніти
71. муковісцидоз
72. новоутворення легень та середостіння
73. плеврити
74. пневмоконіози
75. пневмонії
76. пневмоторакс
77. респіраторний дистрес-синдром та пневмонії новонароджених
78. стороннє тіло в дихальних шляхах
79. травми грудної клітки (поверхнева, відкрита)
80. хронічне обструктивне захворювання легень

VI) Хвороби органів травлення:

81. випадіння прямої кишки
82. виразкова хвороба
83. вроджені вади розвитку органів травлення
84. гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, езофагіти
85. гастрити, дуоденіти
86. гострі та хронічні гепатити
87. гостра непрохідність кишечника
88. гострий та хронічний апендицит
89. гострий та хронічний панкреатит
90. доброякісні захворювання стравоходу
91. ентерити, коліти
92. запальні захворювання прямої кишки та перианальної області
93. защемлені і незащемлені киля живота

94. новоутворення стравоходу, шлунку, товстої кишки, печінки та підшлункової залози
95. пептичні виразки шлунка та дванадцятипалої кишки
96. перитоніт
97. перфорація порожнистого органу
98. печінкова недостатність
99. синдром мальабсорбції
100. стеноз пілоруса шлунка
101. травми живота (поверхнева, відкрита)
102. функціональні гастроінтестинальні розлади
103. хвороби оперованого шлунку
104. холецистити, холангіти, жовчнокам'яна хвороба, холедохолітіаз
105. цирози печінки
106. шлунково-кишкова кровотеча

VII) Хвороби сечостатевої системи:

107. амілоїдоз нирок
108. баланит, баланопостит
109. вроджені вади розвитку сечової системи
110. гломерулонефрити
111. дисметаболичні нефропатії
112. нефротичний синдром
113. новоутворення нирки, сечових шляхів і передміхурової залози
114. пієлонефрити
115. простатит
116. сечокам'яна хвороба
117. тубулоінтерстиційний нефрит
118. уретрит
119. хронічна хвороба нирок
120. цистити

VIII) Хвороби шкіри і підшкірної клітковини:

121. алергодерматози (дерматити, токсидермія, екзема)
122. бактеріальні захворювання шкіри та підшкірної клітковини, піодермії
123. гнійно-запальні захворювання пальців та кисті
124. гнійно-запальні захворювання у

дітей та новонароджених

- 125. мікози
- 126. опіки та обмороження
- 127. паразитарні захворювання шкіри (короста, вошивість)
- 128. псоріаз
- 129. пухирні дерматози
- 130. специфічна хірургічна інфекція (анаеробна клостридіальна та неклостридіальна)

IX) Хвороби кістково- м'язової системи

та сполучної тканини:

- 131. анкілозуючий спондилоартрит
- 132. вроджені та набуті вади розвитку кістково-м'язової системи
- 133. гостра ревматична лихоманка
- 134. дерматоміозит та поліміозит
- 135. новоутворення кістково-м'язової системи
- 136. остеоартроз
- 137. остеомієліт
- 138. подагра
- 139. політравма
- 140. реактивні артрити
- 141. ревматоїдний артрит
- 142. системна склеродермія
- 143. системний червоний вовчак
- 144. системні васкуліти (вузликовий поліартеріїт, геморагічний васкуліт, гіперсенситивний васкуліт)
- 145. типові переломи кісток плеча, передпліччя, кисті, стегна, гомілки, стопи
- 146. травма тазу
- 147. травма хребта
- 148. ушкодження великих суглобів (кульшового, колінного, гомілко-ступневого, ліктьового)
- 149. хронічна ревматична хвороба

XI) Інфекційні і паразитарні хвороби:

- 179. бактеріальні харчові отруєння
- 180. бешіа

- 150. ювенільний ревматоїдний артрит

X) Хвороби ендокринної системи, розладу харчування та порушення обміну речовин:

- 151. акромегалія та гіпофізарний гігантизм
- 152. гіпотиреоз
- 153. гіпотрофія, білково-енергетична недостатність
- 154. гіпопітуїтаризм
- 155. тиреотоксикоз
- 156. ендемічний зоб
- 157. нецукровий діабет
- 158. вузловий зоб, пухлини щитоподібної залози
- 159. ожиріння
- 160. вроджена дисфункція кори наднирникових залоз
- 161. порушення кальцій-фосфорного обміну, обміну вітаміну D
- 162. генетичні синдроми з ендокринними ускладненнями: синдром Тернера, синдром Рассела-Сільвера, Прадера-Віллі, Ларона тощо)
- 163. тиреоїдити
- 164. хвороба та синдром Кушинга
- 165. хронічна недостатність наднирникових залоз
- 166. цукровий діабет
- 167. гіпопаратиреоз
- 168. гіперпаратиреоз
- 169. пухлини надниркових залоз
- 170. органічний (в т.ч. вроджений) гіперінсулінізм
- 171. нейро-ендокринні пухлини
- 172. пухлини гіпофіза
- 173. передчасний статевий розвиток
- 174. гіпогонадізм
- 175. крипторхізм
- 176. порушення диференціювання статі
- 177. синдром Клайнфельтера
- 178. нанізм у дитини, що народилась SG
- 181. ботулізм
- 182. вірусні гепатити
- 183. вітряна віспа

184. вроджені інфекції новонародженого
185. гельмінтози
186. герпесвірусні хвороби
187. грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції
188. дифтерія
189. інфекційний моновірусоз
190. кандидози
191. кашлюк
192. кишкові бактеріальні інфекції
193. кишкові вірусні інфекції
194. кір
195. кліщовий вірусний енцефаліт
196. краснуха
197. лептоспіроз
198. малярія
199. менінгококова інфекція
200. особливо небезпечні вірусні інфекції
201. паротитна інфекція
202. поліомієліт
203. правець
204. протозойні інфекції
205. рикетсиоз
206. сибірка
207. сказ
208. скарлатина
209. туберкульоз різної локалізації
210. хвороба Лайма
211. хвороба, зумовлена вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)
212. хламідійні інфекції
213. холера
214. чума
- **інфекційні хвороби, що передаються переважно статевим шляхом:**
215. гонококова інфекція
216. сифіліс

XII) Хвороби жіночої репродуктивної системи

патології вагітності:

217. багатоплідна вагітність
218. блювання вагітних
219. вагітність при екстрагенітальній патології
220. дистрес плода при вагітності
221. затримка росту плода

222. імунний конфлікт при вагітності
 223. міхурцевий занесок
 224. передлежання плаценти
 225. передчасне відшарування плаценти
 226. передчасні пологи та переносна вагітність
 227. позаматкова вагітність
 228. прееклампсія та еклампсія
 229. самовільний аборт
- патологія пологів та післяпологового періоду:*
230. аномалії пологової діяльності
 231. аномалії тазу, у т.ч. клінічно вузький таз
 232. дистрес плода під час пологів
 233. кровотеча пологова та післяпологова
 234. неправильні положення та передлежання плода
 235. післяпологові септичні захворювання
 236. травми матки і пологових шляхів
- гінекологічні захворювання:*
237. аномальні маткові кровотечі
 238. апоплексія яєчника
 239. непліддя
 240. вроджені вади розвитку жіночих статевих органів
 241. доброякісна дисплазія молочних залоз
 242. доброякісні та передракові новоутворення жіночих статевих органів
 243. ендометріоз
 244. запальні захворювання жіночих статевих органів
 245. злоякісні новоутворення жіночих статевих органів
 246. мастит
 247. новоутворення молочної залози

Лабораторні та інструментальні дослідження

1. гістоморфологічне дослідження біоптату лімфатичних вузлів
2. гістоморфологічне дослідження біоптату паренхіматозних органів
3. гістоморфологічне дослідження біоптату слизових оболонок
4. гістоморфологічне дослідження біоптату м'язів та шкіри
5. гістоморфологічне дослідження плаценти